

## Autopsia Intervju 2008

Pitanja: Roland Orcsik

1. Danas Autopsia egzistira u Pragu. U gradu u kojem je živeo Kafka, Rilke, Mucha i druge ikone Monarhije i modernizma. Možemo reći: Prag je jedan od pragova modernizma. Kako Autopsia doživljava Prag modernizma?

Autopsia doživljava modernizam kao historicizam. Autopsia je nastala kao postmoderna projekt na stajalištima koja su radikalni otkloni od modernizama. Sve što je modernizam nije Autopsia. Ali, Autopsia koristi modernizam da bi pokazala kako pripada povijesti i kako iz povijesti crpi onaj smisao koji se ne da etiketirati historijskim razdobljima. U vrijeme kada je nastala Autopsia pojave koje su označile distancu između modernizama i postmodernizma jedva su se dale naslutiti. Postmodernizam Autopsie temeljen je na obratu prema samome sebi, prema vlastitim iskustvima, suprotno od naučenih lekcija. Vlastite vrijednosti i vlastiti kriteriji nesumnjivo su bili u sukobu s paradigmom moderniteta na koju su se vodeći autoriteti oslanjali. Autopsia je otpočela sumnjom u autoritete i naišla na posve otvoreno područje koje se naziralo kao vrijeme «nakon moderne». Zato je Prag postao toliko važno mjesto za situiranje Autopsie - mjesto koje je otkrivalo svoja zaboravljena lica skupa s projektima Autopsie. Projekti Autopsie bili su u tom času stopostotna stvarnost koja je omogućavala hibridne spojeve različitih razdoblja, pa tako i modernizma.

2. "...Main Bruder suchet Kronen, ich den Stein der Weisen" - tu rečenicu pripisuju Rudolfu II-om. Za njegovo vreme u Pragu, tačnije u Rudolfovoj palati su se okupljali mistici i alhemičari doba renesanse. U radu Autopsije često nalazimo aluzije, citate na alhemičarsku tradiciju, atmosfera misterije je takođe prisutna. Da li je Autopsia računala na prašku mistiku, kad je izabrala Prag za „centar“ svog delovanja?

Autopsia je proglasila Prag za duhovnu centralu svijeta. Tom duhu i centralitetu svakako pripada i duh Rudolfa II, kao i povijest koju je on stvarao. Ne samo Rudolf II, za Autopsiju je Karlo IV možda značajniji i interesantniji, također i češki barok - posebno barokna muzika. Rudolf II nije stvarao historiju država i naroda koliko novi europski duh kozmopolitizma. Njegov je duh okupljao znanja, od antike do suvremenosti, stvarajući od Praga mjesto novog doba, novi centar znanja. Prag toga vremena bio je veliki istraživački laboratorij koji je zračio sinergijama mnogih vještina. Sličnost predznanstvenih sistema Rudolfovog doba s načelima Autopsie očita je. No, na tome se mogućnosti za sve druge sličnosti završavaju. Unatoč aluzijama i citatima Autopsia se ne bavi alkemijom niti misticizmom. Na poseban se način koristi njihovim ikonografijama. U hibridnim spojevima vezuje ih s drugim sastojcima koji nemaju ničega zajedničkog s praksama Rudolfova doba. «Geistzentrale der Welt» treba shvatiti kao šifru za mjesto na kojem se gradi identitet djela.

3. Ima li Autopsia domovinu?

Autopsia nema domovinu. Ona nema nikakvo mjesto niti sistem izvan nje same. Sve društvene relacije u kojima Autopsia operira mogu biti bilo gdje u svijetu. Dom Autopsie jest svijet. Domovina je fikcijski pojam, Autopsia operira u stvarnosti, izvan „domovina“. Ona domovinu može proizvesti ali joj ne može pripadati. Domovina, otadžbina - to su projekti, apstraktni pojmovi koji nemaju veze sa zavičajnošću. Tek je zavičaj mjesto za svijet individualiteta, on nije apstraktna tvorevina. Individualno iskustvo svijeta nedjeljivo je s drugim. Zavičaj jamči sigurnost svijeta prije svijesti o personalitetu. Zavičaj je od značenja za individualitet a domovina za kolektivitet.

Autopsia nema zavičaja niti mjesta. Ona je čista zamisao o smrtnosti bića. Ono što personalitet može učiniti u razumijevanju vlastite smrtnosti jest izdvojenost, biti izvan vladajućih ideja o svijetu, znači - izvan kolektiviteta. Tek s kolektivitetom smrt postaje idejom koja se pretvara u oružje samouništenja. Samo je individualitet smrtan. Iskustvo vlastite smrtnosti ne može se podijeliti s drugim.

4. Autopsia je začeta u jednoj državi - koja se poput Monarhije i utopije modernizma - raspala, i danas je više nema. Šta je značio ex-jugoslavenski kulturni prostor za Autopsiju? Kako danas gleda na taj deo Evrope? [Ako je Katalin Ladik, Balint Sombati, Boris Kovač, grupa KÖD, OHO, NSK itd. značilo nešto za Autopsiju, ne u smislu direktnog uticaja, nego radi prikazivanja jednog kulturnog prostora, molio bih da se ti umetnici spomenu, meni i možda još nekim čitacima, bilo bi drago]

Pogrešno bi bilo misliti da je Autopsia „začeta u jednoj državi“. Moglo bi se reći da su počeci Autopsie imali kartografiju koja je uključivala više država, bolje je reći - gradova. Od samog početka Autopsia nije pripadala niti jednom državnom sistemu. Njezina je povijest nomadska. Umjetnici koje spominjete, s izuzetkom NSK, pripadaju posljednjim ostacima avangarde. Autopsia počinje tamo gdje avangarde završavaju. «Avangarda» je danas historijski ostatak kojim se Autopsia bavi na laboratorijski način ali mu nikad nije «pripadala». Ne može se reći da je Autopsia djelovala u okvirima bilo kakvih kulturnih prostora kao historijskih kategorija. Autopsia je prolazila kroz različite kulturne prostore kao što se prolazi kroz slike neistraženih predjela. Ako se u tom kretanju nailazilo na skrivene «dragocjenosti» onda bi to postajali impulsi za stvaranje novih projekata. Autopsia je stalno u kretanju kroz kulturne prostore a mjesta boravka su irelevantna. Autopsia nema «pogled» na političke dijelove Evrope, ne postoje predrasude o tome gdje će se i kada naići na impulse koji će pokrenuti interese za nove projekte.

5. Komad „Scars of Europa“ u jednom od ranih izdanja Autopsije (*Death Is The Mother Of Beauty* ('88-89) se može tumačiti i kao slutnja smrti Evrope. Da li to znači da danas živimo u post-Evropi?

Autopsia se ne bavi proricanjima. Ona se bavi stvarnošću, što znači - Smrću. *Scars of Europa* govori o novom duhu Evrope koji je ispunjen ožiljcima povijesti. Novom duhu Evrope pripada i takav povijesni sastojak. *Death Is The Mother Of Beauty* je slutnja svijeta u nastajanju. Nakon dominacije sveopćeg simplificiranog modernizma slutio se

svijet koji može biti različit, koji neće u kanalima svih svojih mreža reproducirati isto. To je mogao biti samo svijet svjestan svoje povijesti, svijet pojedinca kakvog je ta povijest poznavala. Nažalost, to se nije dogodilo. Cjeli je projekt novog duha skliznuo u globaliziranu mrežu tehnološkog modernizma, dok su od posebnih povijesti ostale samo slike, prividi kojima nas zasipaju medija kako bi prikriili stvarno stanje - tečenje novca. Veoma brzo se ispostavilo da projekta novog duha nije niti bilo. Takvo što više uopće nije moguće. Čovjek je konačno odustao da o sebi misli kao o pojedincu, kao neponovljivoj vlastitosti. Njegov je um postao kontejner poruka.

No, tu smrt ima opet nešto za reći, jer smrt nije puko zbivanje u epohi - teror ili genocid, sukob i razaranje - u pitanju je epoha sama, smrt kao vrijeme, doba njezine vladavine, smrt iz perspektive u metafizici utemeljene vjere koja obuhvaća cjelinu bića. Projekt *Death Is The Mother Of Beauty* može se prevesti u domenu političkog ili kulturnog, ali on nije usmjeren prema pokazivanju nečeg stvarnog već prema razumijevanju same bez-zavičajnosti koja se javlja u katastrofičnom razdoblju beztemeljne vjere. Budući da se poruke više ne dađu provjeravati može im se samo vjerovati. Iстина je izgubila smisao, ostalo je samo vjerovanje, čista vjera bez religija i ideologija.

**6. Očigledno je da je jedna od središnjih kulturnih metafora Autopsie: smrt. Da li govor o smrti može zameniti njegov individualni doživljaj? Ne postaje li govor, odnosno svaki umetnički akt ili ritual o smrti nezadovoljena želja za moć nad smrću?**

Ne radi se o tome da se sa smrću postupa kao s predmetom svijesti. Govoriti o smrti na način Autopsie znači govoriti iz blizine smrti kao smrtnosti, iz blizine samog bitka. Među svim bićima samo čovjek ima svijest o smrtnosti jer ima sposobnost uvida u vrijeme. Vrijeme je to koje nam kazuje da smo smrtni. Možemo se truditi oko moći nad smrću, možemo čak raditi na njezinom zaboravu - što najčešće i činimo - ali ne možemo izaći s onu stranu vremena, biti izvan promjena, trajni i bezvremeni, kao božanska slika. Pa ipak, u dualizmu promjena i trajanja kao da je skriveno nešto što ih drži skupa da bi mišljenje uopće moglo izdržati takav udes. To što ih spaja svakako je nešto što traje i što je vječito. Premda skriveni, mi na neki način sudjelujemo u božanskoj slici, kao njezin nerazlučiv dio. Uostalom, mi sami sebe smatramo božjim stvorenjima.

Autopsia ne govori o smrti s pozicija individualnih doživljaja smrti niti su motivi usmjereni prema nekakvoj zamjeni. Zamjenske koncepte možete imati samo ako o smrti mislite kao o predmetu. Smrt nije nešto što se predočava. Mi smo smrtna bića, smrtnost ne možete postaviti ispred nas i promatrati. Naša se vlastita smrtnost ne može ni s kim podijeliti. To se osjećanje ne može „komunicirati“. Može se samo pjesnički izraziti - posredno govoriti posebnim jezikom. I to je ono što Autopsia čini.

**8. Kakvo sredstvo predstavlja muzika za Autopsiju? Da li je ona instrument manifesta o smrtnosti bića?**

Muzika za Autopsiju nije sredstvo. Muzika nije niti instrument niti programska platforma. Muzika je umjetnost, Autopsia ne zagovara ništa izvan umjetnosti. Biti u umjetnosti znači prebivati u pjesničkom govoru. Ne postoje nikakvi manifesti, ikonografske poruke Autopsie ne treba tumačiti izravno. Autopsia operira slikama kao leksikom recikliranih kulturnih tvorevina. Ove slike upućuju na načine muzičkog komponiranja ali nisu njihova ilustracija, zvuk i slika povezani su samo na razini metodologija ali ne i značenja.

**10. U vašim delima nalazimo raznovrsne citate, tekstualne, glazbene, likovne, filmske etc., od visoke do popularne kulture. U tom citatnom kolažu putem učestalog ponavljanja citati postaju autocitati. Tu se odvija prerada kulturnog otpada u hibridizam znakova, što dovodi do jednog «originalnog» palimpsesta. Da li Autopsia prihvata postmodernu ideologiju citatnosti, tojest blasfemiju autoriteta originalnog dela? Kod Autopsie nema hierarhije?**

Točno, nema hierarhije, nema autoriteta. U «Mirrors of Destruction» kaže se da je naš svijet zasnovan na ideji središta što ima atribute izvorišta, istine, idealnog oblika, suštine, boga - prisutnosti koja jamči značenja. Sve što je od ovih pojmova različito isključeno je. Ono što Autopsiju zanima upravo je ono što je «isključeno».

Autopsia koristi jezik i njegove forme jednako kao i muzičke fraze. Operirati predodžbama znači koristiti metaforička svojstva jezika - kao u poeziji. Autopsia upotrebljava sliku u mjeri koliko je ona stjecište onih obilježja koja se lako mogu ispostaviti oblicima masovnih medija. U svojim vizualnim produktima ona provodi postupak montaže trivijalnog i marginalnog. Autopsia stvara slike kojima pothranjuje ono što razara. Tako se provodi podvostručeni proces - jednom se kroz tematsko i sadržajno područje pokazuje odnos spram djela a drugi put se manipuliranjem slikom, njezinom vlastitošću, pokazuje svjedočenje smrti koje nije ništa drugo do slika sama. Autopsia se koristi medijskim sadržajima kao kontejnerima čitavih kulturnih područja, svđenim na medijske obrasce.

**14. Čini se da se Autopsiin glazbeni eksperiment sastoji od barokne, minimalistične, elektronske, avangardne, ambijentalne, pop i još druge muzike. U jednom od vaših odgovora ste spomenuli da je barok posebno bitan za vas. Barok, koji je utemeljen u ideologiju harmonije. Šta privlači Autopsiju u umetnosti baroka?**

Lista koju navodite je neiscrpna, ničim nije ograničena osim stvaralačkim interesom. Ne postoji fokus samo na jedan sektor muzike, ili na odabir jedne skupine muzičkih idioma. Autopsia nije zainteresirana za muzičke oblike koliko za njihove duhovne podloge.

U baroknoj se muzici po prvi put pojavljuje djelo kao projekt. U raznim stilovima i raznim kulturama harmonija je stvar konvencije, harmonija jedne kulture ili stila je disharmonija za drugu kulturu ili stil. Trivijalni nazor da je avangarda disharmonična samo je trivijalni nazor i ništa više.

**16. Autopsiin rad ne znači samo muziku, nego i tekstualnu i vizuelnu umetnost. Da li dela Autopsie možemo smatrati verbo-voko-vizualnim meditativnim objektima?**

Ne, djela Autopsie nisu verbo-voko-vizualnim projekti. Verbo-voko-vizualno je pojam iz arsenala kasnih avangardi. Označava hibrid konceptualnih amalgama u invenciji umjetničkih praksa koja su u svoje vrijeme nosile predznak «nove». Upotreba verbalnih iskaza, muzičkih kompozicija i likovnih prikaza za Autopsiju je posve konvencionalna. Ne

postoji namjera da se stvaraju bilo kakve sinteze koje bi bile usmjerene prema jednom hibridnom proizvodu. Sva tri načina izražavanja posve su autonomna, ono što ih povezuje jest zajednička duhovna podloga. Autopsia se bavi muzikom i potpunom kontrolom nad vlastitom produkcijom.

19. Zanimljiv je zadnji album Autopsie «The Berlin requiem». Taj projekat evocira Bertold Brechtov «Berliner Requiem», a unutrašnji omot možda Himalaju, odnosno nastojanje čovjeka da prevaziđe svoje granice, da dosegne vrh svog postojanja, što u kontekstu Autopsie predstavlja smrt. Da li Autopsiu privlači Brechtova poetika citatnosti, tzv. Verfermdungseffekt?

U kontekstu «The Berlin requiem» Brechtov «Berliner Requiem» se može smatrati citatom u cijelosti. U inicijalnoj podlozi Brechtove poetika postoji suglasje s poetikom Autopsie, inače se «The Berlin requiem» ne bi niti dogodio. No, na toj se inicijalnoj podlozi sva sličnost i završava. Sve što se u requiemu čuje nisu citati. Korištenje verbalnog iskaza i stvaranje kompozicija ne poklapaju se. Jedno ne ilustrira drugo. Oni stoje u odnosu slutnje potencijala, neke vrste sklonosti jednog prema drugome, na čemu počivaju mogućnosti za «proširena» značenja. Zvučne slike, fotografija i tekst dolaze iz različitih područja ali na neki poseban način podržavaju jedno drugo i čine cijeli proizvod složenijim.

Uspon na planinski vrh nije nastojanje da se dosegne vrh svoga postojanja u liku smrti. Premda je Autopsia koristila slogan «Naš cilj je Smrt» tu se ne misli na predstavljanje smrti, to je deklaracijska fraza kojoj je zamijenjen predmet. Uspon na vrh ukazuje na napor koji čovjek poduzima da bi istražio nepoznato. No, taj naporan hod ne vodi ka nekom određenom cilju, pa niti prema smrti. On prije govori o hrabrosti da se podnese samoća u svijetu.

21. Autopsia je nedavno objavila jedan mali projekat koji spaja Passolinija i Freud-a pod naslovom «Silently The Wolves Are Watching/Porcile». Da li je taj rad intro u koncepciju novih radova koji su trenutno u fazi nastajanja? Šta nas čeka u tim novim projektima?

Prvi naslov je iz psihoanalize, a drugi je naslov Pasolinijevog filma. Govor na početku numere je iz tog filma. Na [autopsia.net](http://autopsia.net) oba naslova imaju direktni link na izvor inspiracije.

No, oni nisu slučajno na dvije strane jednog vinila. Postoji veza između «Lacanian gaze» i paralelnih priča o kanibalizmu i kapitalizmu. Radi se o paradoksalnom spoju posve individualnog iskustava, nezamjenjivog - izvan komunikacije, i društvenog poretka koji je zamjenjiv. Njegova permisivnost može biti pokazana bilo kojim drugim oblikom društvenog ustroja. Govoreći o kapitalizmu govorimo o jednom od poznatih oblika totalitarizma. Međutim, ovdje se ne radi, kako se obično misli, o sudbini pojedinca u društvu, niti o društvenoj kritici, već o neostvarivoj žudnji da se posvoji drugost, da se pojede sebe sama. Vlastitost je zamijenjena odrazom drugog. Ta se žudnja projicira u društvene odnose i postaje pokretač permisivnosti. Koliko takav scenarij odgovara stvarnosti a koliko interpretaciji i dalje ostaje otvoreno pitanje. Ukazivanje na «Lacanian gaze» možda pomaže da se shvate mnogobrojna polja u kojima i samo gledanje postaje zagonetka vidljivog.

Projekt singla je neovisan, on nije uvod u neki drugi proizvod, niti je preview onoga što će se dogoditi.

No, Autopsia prolazi kroz razdoblje jednog interesa koji se ogleda u istraživanju nasljeđa prošloga stoljeća. Svi projekti iz tog razdoblja imaju određenu povezanost ali su u isto vrijeme dovršene cjeline. Nikada jedno djelo nije otvaralo drugo. Korištena je metoda ponavljanja i proširivanja materijala ali uvijek u okviru jedne tematske cjeline. Projekti Autopsie nisu bili koncipirani kao serije.